

בבחירות לכנסת ה-26

מי רשאי להיבחר?

מי איון רשאי להיבחר?

○ נושאי תפקידים מסוימים הקבועים בחוק, אלא אם חדלו לכהן בתפקידם במועד הערש.

מי שינזן בפסק דין סופי ליותר משלושה חודשי מאסר בפועל וטרם חלפו שבע שנים מסיום רציף העונש; מי שהורשע בעבירת טרור חמורה או בעבירת ביטחון חמורה וינזן ליותר משבע שנות מאסר בפועל ולא חלפו 14 שנים מסיום רציף העונש; אלא אם כן קבע יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית שאין בעבירה משום קלו.

רשימה או מועמד עשויים להיפסל מהשתתפות בבחירות אם במטרותיהם או במעשיהם מתבטאת אחת מהאפשרויות הקבועות בחוקיסוד: הכנסת – שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, הסתה לזעזוע או תמיכה במאבק מזין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת מוסמכת לדון בבקשות למניעת השתתפות של רשימות ומועמדים בבחירות. על החלטה בעניין פסילת רשימת מועמדים אפשר לערער לבית המשפט העליון; החלטה לפסול מועמד יחיד מחייבת אישור של בית המשפט העליון.

בשנת 1992 הייתה הפעם האחרונה שנמנעה בפועל השתתפותו של רשימות מועמדים ("כך" ו"הכנא חי") מחו העילות הקבועות בסעיף לא לחוקיסוד: הנכסת. בשנים שלאחר מכן החליטה ועדת הבחירות המרכזית לפסול רשימות נוספות – ובהן ב"ד ורע"ם – תע"ל ב1999, "השפט צדק" ב2020 ובל"ד ב2022 – אך בית המשפט העליון ביטל החלטות אלו. אשו למועמדים יחידים, בשנת 2019 פסל בית המשפט העליון את מועמדותו של מיכאל בן ארי, לאחר שוועדת הבחירות החליטה שלא לפסול; בהמשך אותה שנה נפסלו גם מועמדותיהם של בן ציון גופשטיין ובחן מרזל. מנגד, בשנת 2020 לא אישר בית המשפט העליון את החלטת ועדת הבחירות לפסול את הדיא יזבק.

לקראת הבחירות לנכנסת ה-26 החליטה ועדת הבחירות המרכזית לפסול שתי רשימות ושני מועמדים: רע"מ, הרשימה המשותפת, עופר נסיף וסאמי אבו שחאדה. אולם בית המשפט העליון ביטל את פסילת שתי הרשימות, ולא אישר את פסילת עופר נסיף, ובענייני של סאמי אבו שחאדה – במהלך הדיון בפסילה בבית המשפט העליון הסייר אבו שחאדה את מועמדותו ולק נמחק ההליך ולא ניתנה הכרעה סופית המאשרת את הפסילה.

38 רשויות שהשישו מועמדות

7,331,981 בעלי זכות בחירה

12,018 קלפיות רגילות ברחבי הארץ

מי רשאי לזכות ומי רשאי להיבחר?

מי רשאי לבחור?

הזכות לבחור נתונה לכל אזרח ישראלי שמלאו לו 18 לא יאוחר מיום הבחירות, ובלבד שהוא רשום בפנקס הבוחרים ובית המשפט לא שלל ממנו זכות אז על פי חוק.

מכיוון שבשירות נהגים על פי שני כלוחות שנה, עבר ומעדי, ועדת הבחירות המרכזית בדקת לפי איזה לוח ייכלול בפנקס יותר בוחרים בתאריך הבחירות וקובעת אותו לוח הקובע לבחירות. בפועל, כל מי שבוים הבחירות מלאו לו 18 על פי אחד מלוחות השנה צבאי להצטרף.

לדף מידע של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "גיל ההצדעה ומדיניות העולח" ←

מספר בעלי זכות בחירה

543,177
גידול של כ-8%

6,788,804

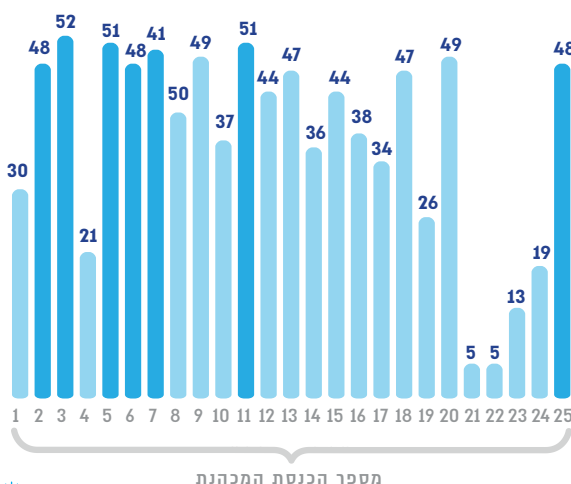
הכנסת ה-25

7,331,981
בעלי זכות בחירה
הנוסח ה-26

בבחירות לכנסת ה-26 יהיו זכאים להצביע 618,839 בעלי זכות בחירה חדשים אשר מלאו להם 18 מאז הבחירות הקודמות (א-8.4% מכלל בעלי זכות הבחירה).

18

משך כהונת הכנסת בחודשים

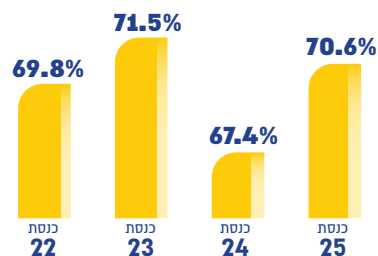

משך כהונת הכנסת חשוב מיום התכנסות הכנסת ועד יום התכנסות הכנסת שאחריה (או יום ההתכנסות המשווער ביחס לכנסת ה-26).

שיעור ההצבעה

על אף חשיבותן של הבחירות בחברה דמוקרטית, לא כל בעלי זכות הבחירה מממשים את זכותם להצביע. בבחירות לכנסת ה-24 נרשם שיעור ההצבעה הנמוך ביותר בארבע מערכות הבחירות האחרונות, בעיקר בשל ירידה בשיעור ההצבעה ביישובי החברה הערבית.

שיעור ההצבעה במערכות הבחירות האחרונות

שיעורי ההצבעה הנמוכים ביותר והגבוהים ביותר בבחירות לכנסת ה-25, ביישובים עירוניים שבהם יותר מ-50,000 תושבים

8 היישובים העירוניים שבהם היה שיעור ההצבעה הגבוה ביותר	8 היישובים העירוניים שבהם היה שיעור ההצבעה הנמוך ביותר
מודיעין עילית 82%	אום אל-פחם 38.3%
ביתר עילית 81.3%	אילת 43%
ראש העין 77.6%	נצרת 48.3%
בני ברק 76.5%	בת ים 50.8%
יבנה 75.6%	חיפה 55.5%
מודיעין-מכבים-רעות 74.7%	נתניה 58.3%
נס ציונה 74.7%	תל אביב-יפו 59.6%
הוד השרון 74.4%	רהט 60.6%

לסקירת מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "אחוז החסימה" שיישמים בו לאורך זמן - סקירה משווה

קלפיות

בבחירות לכנסת ה-26 יהיו

12,018 קלפיות רגילות ברחבי הארץ
6,208 מהן יהיו קלפיות נגישות
3,621 מהן יהיו קלפיות נגישות מיוחדות.
 בקלפיות אלה הותר לאנשים המוגבלים בניידות להצביע גם אם אינם רשומים בהן

הצבעה במעטפות חיצוניות

"מעטפות כפולות"

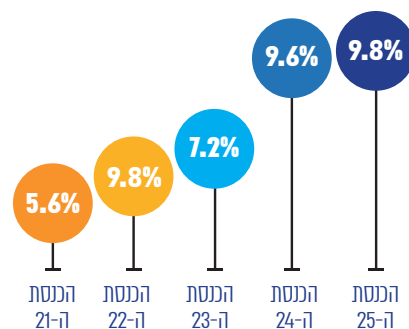

מעטפות חיצוניות ("מעטפות כפולות") הן מעטפות המשמשות את מי שאינו מצביע בקלפי שהוא משויך אליה לפי כתובת מגוריו. משתמשים בהן בקלפיות מיוחדות (חיילים, אסירים, מאושפדים בבתי חולים, אנשים המוגבלים בניידות ועוד), וכן בקלפיות רגילות בתנאים מסוימים. בבחירות לכנסת ה-26 יוכלו גם אנשים שהתפטו מבתם עקב המצב הביטחוני להצביע בכל קלפי שנקבע כי היא קלפי לנאמרים המוגבלים בניידות.

המצביע במעטפה כפולה מכניס את מעטפת ההצבעה הרגילה, שבתוכה פתק ההצבעה שבחר, לתוך מעטפה חיצונית שעליה נכתבו פרטי הבחור. כדי לוודא שהבחר לא הצביע פעמיים (או יותר), המעטפות הכפולות אינן נפתחות בקלפי אלא נשלחות למטה ועדת הבחירות המרכזית בכנסת. שם נבדק כי הבחור זכאי להצביע וכי לא הצביע פרט להצבעה במעטפה זו.

מספר המצביעים במעטפות חיצוניות עלה בכל אחת מחמש מערכות הבחירות האחרונות, ובבחירות לכנסת ה-25 היה מספר המעטפות החיצוניות יותר מ-460 אלף (כ-10% מהקולות).

שיעור המצביעים במעטפות חיצוניות במערכות הבחירות האחרונות

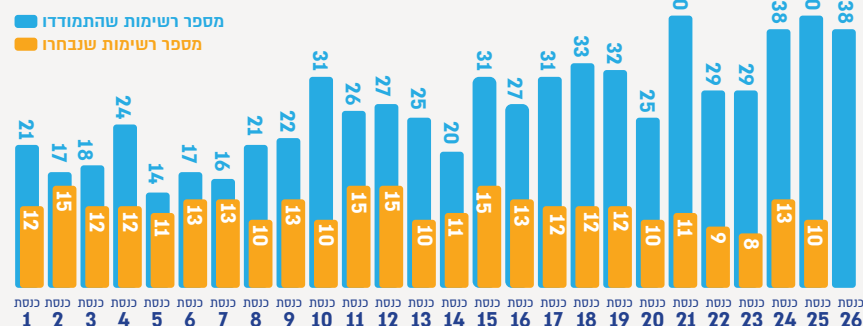

היקף ההצבעה במעטפות חיצוניות עשוי לנבוע מגורמים שונים. למשל, התאמות שבוצעו בצל מגפת הקורונה יכולות להסביר את העלייה בבחירות לכנסת ה-24.

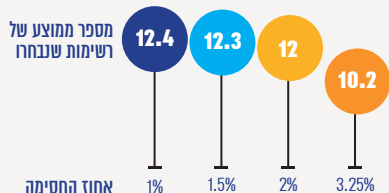
הרשימות לכנסת ואחוז החסימה

אחוז החסימה הוא שיעור הקולות הכשרים הדרוש לרשימה כדי לקבל ייצוג בכנסת. עם השנים הועלה אחוז החסימה מ-1% בכנסת הראשונה ועד 3.25% כיום.

מספר הרשימות שהתמודדו ונבחרו לכנסת

מספר ממוצע של רשימות שנבחרו לכנסת ואחוז החסימה

במערכות בחירות שבהן נקבע אחוז חסימה גבוה יותר, מספר הרשימות שנבחרו היה נמוך יותר, בממוצע. יש גורמים נוספים שעשויים להשפיע על מספר הרשימות שנבחרו, בהתאם לנסיבות הפוליטיות בכל מערכת בחירות.

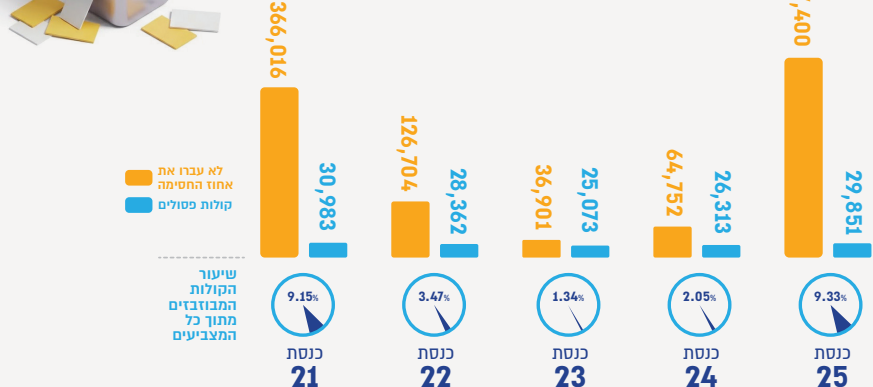

קולות "מבוזזים"

בכל מערכת בחירות, בעת ספירת הקולות, קולות רבים לא נכנסים לחישוב חלוקת המנדטים בין הרשימות. אפשר לראות בהם "קולות מבוזזים". קולות אלה נחלקים לשני סוגים: קולות פסולים וקולות כשרים שקיבלו רשימות מועמדים שלא עברו את אחוז החסימה. אומנם שני הסוגים אינם נספרים כאשר מחשבים את מספר המנדטים שתקבל כל רשימה, אך יש הבדל חשוב ביניהם: לצורך חישוב אחוז החסימה נספרים רק הקולות הכשרים, ולכן קולות פסולים לא ייספרו בחישוב אחוז החסימה, ואילו קולות כשרים שניתנו לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה – ייספרו.

יש פערים בין מערכות הבחירות במספר הקולות המבוזזים, ובפרט במספר הקולות לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה. לדוגמה, רשימות שלא עברו את אחוז החסימה קיבלו בכנסת ה-24 כ-65 אלף קולות ואילו בכנסת ה-25 – כ-417 אלף קולות. המודד למנדט היה בשתי מערכות הבחירות כ-36 אלף קולות.

שיעור הקולות ה"מבוזזים"

שיעור הקולות המבוזזים בכנסת ה-21 ובכנסת ה-25 נובע בעיקר מקולות לרשימות שלא עברו את אחוז החסימה ובחלק מהמקרים היו קרובות אליו. למשל, בבחירות לכנסת ה-21 זכתה רשימת "הימין החדש" ב-3.22% מכלל הקולות הכשרים (138,598 קולות), ובבחירות לכנסת ה-25 זכתה רשימת "מרצ" ב-3.16% מכלל הקולות הכשרים (150,793 קולות), בעוד אחוז החסימה הוא 3.25%.

לאן נעלמו הקולות?

קולות פסולים

קולות פסולים הם בין היתר אלה:

- פתק הצבעה שסומן בו דבר מה שאינו אות הרשימה או אות הרשימה בתוספת פניה
- פתק או מעטפה שעליהם סימן העלול לזהות את המצביע
- מעטפה שבה שני פתקים שונים או יותר
- מעטפה שבה יותר משלושה פתקים זהים
- מעטפה שאינה המעטפה שסיפקה הוועדה המרכזית
- מעטפה שאין עליה חתימה של שני חברי ועדת הקלפי
- פתק ריק ("פתק לבן")

עד הבחירות לכנסת השביעית נפסלו מעטפות שהיו בהן שני פתקים או יותר. במאי 1973 אישרה הכנסת ותיקון לחוק הבחירות שלפיו מעטפת הצבעה שבה שני פתקים זהים לא תיפסל, ובמערכות הבחירות הבאות היה שיעור הקולות הפסולים קטן במידה ניכרת. ב-2017 תוקן החוק ונקבע שגם מעטפה שבה שלושה פתקים זהים לא תיפסל.

סיפוח של פתק הצבעה

01 סופרים את הקולות

לאחר סגירת כל קלפי, חברי ועדת הקלפי סופרים את פתקי ההצבעה, מסמנים בטבלה את מספר הקולות שקיבלה כל רשימה, משווים את המספר למספר בעל זכות ההצבעה בקלפי ומסמנים את התוצאות.

02 מאבירים את התוצאות לבידוק

הרשויות נמסרים לוועדת הבחירות האזורית לבידוק, והתוצאות מוזנות למחשב ועדת הבחירות המרכזית.

03 קובעים כמה קולות הם 3.25% מכלל הקולות הכשרים

סופרים את הקולות הכשרים ומחשבים כמה קולות הם 3.25% מתוכם. מספר קולות זה הוא אחוז החסימה בבחירות אלו.

04 קביעת "מודד"

מחלקים את סך הקולות הכשרים שניתנו לרשימות שעברו את אחוז החסימה ב-120. תוצאת החילוק נקראת "מודד".

05 חלוקת מנדטים

מחלקים את מספר הקולות הכשרים שקיבלה כל רשימה ב"מודד" כדי לקבוע את מספר המנדטים שהיא תקבל. לאחר חלוקה זו עדיין נותרים כמה מנדטים לחלוקה כדי להגיע ל-120. המנדטים העודפים מחולקים על פי שיטת בדד-עופר ובהתאם להסכמי עודפים שנחתמו לפני הבחירות.

06 פרסום תוצאות הבחירות

ועדת הבחירות המרכזית מפרסמת בתוך שמונה ימים מיום הבחירות את תוצאות הבחירות ואת חלוקת המנדטים. התוצאות הסופיות מפורסמות ברשומות.

טוהר הבחירות

ועדת הבחירות המרכזית נוקטת צעדים מגוונים לשמירה על טוהר הבחירות לכנסת. למשל, היא מפעילה מערך של מפקחי טוהר הבחירות, שתפקידם לתעד ולדווח על אירועי טוהר הבחירות באמצעות מצלמת גוף ואפליקציה ייעודית, ולצלם באופן רציף את מהלך ספירת הקולות ואריזת חומרי הקלפי. כשהוקם המערך לקראת הבחירות לכנסת ה-22 (בשנת 2019) פעלו בו 3,000 מפקחים שסיירו בין הקלפיות. בבחירות לכנסת ה-26 יוצב מפקח טוהר בחירות בכל קלפי שמתקיימת בה ספירה. מידע על איחעים חריגים מרכז ומטופל במרכזי טוהר הבחירות בוועדות האזוריות ובמרכז השליטה בכנסת.

נוסף על הפיקוח בקלפיות ביום הבחירות, לפני פרסום התוצאות הרשמיות מתקיים "מבצע טוהר הבחירות", שבמסגרתו נערות בדיקות עומק של התוצאות ושל ההתנהלות בקלפיות שנבחרו לפי אמות מידה שונות ובהן נתונים חריגים ודיווחים על חשדות לאי-סדרים. שיעור הקלפיות הנבדקות עלה עם השנים, ובבחירות לכנסת ה-25 נבדקו כ-43.5% מהקלפיות.

חובות סימון תוכן שנוצר באמצעות בינה מלאכותית

מדינת שוונת בעולם הסדיר או בחנות את הסדרת השימוש בבינה מלאכותית בתעמולת בחירות ובפרסום פוליטי, בעיקר באמצעות החלת חובות גילוי וסימון לתוכן שנוצר או שונה באמצעות בינה מלאכותית. באיחוד האירופי נקבעה מסגרת החקיקה המקיפה ביותר (חוק הבינה המלאכותית, חוק השירותים הדיגיטליים ותקנות בעניין שקיפות ומיקוד בפרסום פוליטי). בארה"ב אין חקיקה ייעודית ברמה הפדרלית אלא הסתמכות על חוקים כלליים קיימים. ברמת המדינתית בארה"ב, ב-30 מדינות יש חקיקה הנוגעת לשימוש בדפי-פייק בפרסומים פוליטיים או בתעמולת בחירות.

בישראל התקבל ביולי 2026 חוק הבחירות (הוראות מיוחדות ותיקוני חקיקה), התשפ"ו-2026. בחוק נקבע כהוראת שעה (שתוקפה עד תום שנה ממועד הבחירות לכנסת ה-26) כי "אדם המפרסם תעמולת בחירות שהיא נחצות עמוקה יצטרף לה גילוי המציין באופן ברור ובולט כי התוכן שבה לא תועד במקור".

לפי החוק, נחצות עמוקה ("דיפ-פייק") מוגדרת כ"תוכן חזותי או קולי הכולל דמות, מקום, אירוע, מסמך או חפץ אחר אשר עשויים להיחזות כנאלה שתועדו במקור אולם נוצרו באמצעי דיגיטלי או נערכו באמצעי כאמור באופן ששינה אותם שינוי מהותי". מתוקף החוק, יו"ר ועדת הבחירות המרכזית קבע כללים לחובת הגילוי, בהם נקבע כי הודעת הגילוי תוצג בצורה בולטת וברורה.

את חובת הסימון בתוכן מודפס או בסרטון אפשר לממש באמצעות ציון בכתב או באמצעות סמלים המוצעים בתוספת לחוק:

AI התוכן נערך באמצעי דיגיטלי באופן ששינה אותו שינוי מהותי

AI התוכן נוצר באמצעי דיגיטלי ולא תועד במקור

לפי סעיף 17 לחוק, הפרת הוראות החוק היא עבירה פלילית (אשר דינה מאסר ששה חודשים או קנס). אך לרוב, אכיפת הוראות החוק נעשית באמצעות צווי מניעה וצווי הסרה הניתנים על ידי יו"ר ועדת הבחירות המרכזית.

אקורות

מרכז המחקר והמידע של הכנסת: חגי גולדשמידט וד"ר יעל לוי אריאל, הגבלות על שימוש בכלי בינה מלאכותית בפרסומים פוליטיים ובתעמולת בחירות, 2026; חגי הרשקוביץ, ציל ההצבעה במדינות העולם, 2022; רמי אברהם שורץ, "קולות מבוצצים", 2021.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בחירות, כנסת וממשל – שנתון סטטיסטי לישראל 2026; דוח מבקר המדינה, הפיקוח על טוהר הבחירות לכנסת ה-24, מאי 2022; אתר הכנסת; אתר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת; מידע שהתקבל מוועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

הסיכונים לבחירות בשל העלייה בשימוש בכלי בינה מלאכותית

סיכונים ישירים להליך הבחירות עצמו, כגון הפצת מידע כוזב על מועד ומקום ההצבעה, שיבוט קולי לשם התחזות לעובדי ועדת הבחירות ועוד.

יומיים לפני הבחירות המקדימות בשנת 2024 בניו המפשייר, ארצות הברית, הופץ קמפיין מזויף מבוסס שיחות טלפון רובטיות שבו הנשיא דאז בייזן אומר בקולו, כביכול, כי אין צורך להגיע להצבעה.

באוקטובר 2025, שלושה ימים לפני הבחירות לנשיאות באירלנד הופץ סרטון "זיוף עמוק" באיכות גבוהה ובו כביכול הודיע המועמדת קתרין קונלי על פרישה מהתמודדות בבחירות.

סיכונים עקיפים לאמון הציבור: ככל שגדלה כמות התוכן הלא-אותנטי ברשת, גבר החשש משחיקת האמון במושב האמת ובמוסדות הדמוקרטיים, עד כדי ירידה בהשתתפות בבחירות.

בדצמבר 2024 ביטל בית המשפט החוקתי בהמניה את תוצאות הבחירות לנשיאות בשל התערבות חסית שכללה מתקפות סייבר, קמפיין דיסאינפורמציה תוך שימוש ב"זיוף עמוק", בוטים בטיקטוק, וחווות "טרולים" ששימשו כדי לקדם מועמד אנטימי יחסית עד לניצחון בבחירות.

לסקירה של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא "הגבלות על שימוש בכלי בינה מלאכותית בפרסומים פוליטיים ובתעמולת בחירות" —

בינה מלאכותית והשלכותיה על הבחירות

כלי בינה מלאכותית יוצרת מאפשרים קפיצת מדרגה ביכולת ליצור ולהפיץ מידע כוזב באיכות גבוהה, במהירות ובעלות נמוכה.

כלי "זיוף עמוק" (Deep Fake) מאפשרים ליצור בקלות תוכן כגון סרטונים, תמונות וקובצי קול מזויפים שנראים אותנטיים.

בוטים וכלי אוטומציה נוספים מאפשרים הפצה מהירה ומציינים קשיים להבחין בין משתמשים אנושיים להתנהגות מתואמת לא אותנטית של כלי מכונה.

צ'אטבוטים מבוססי מודלי שפה גדולים עלולים לספק למשתמשים תוכן מטעה או מוטעה, ומחקרים מהעת האחרונה מצביעים על אפקטיביות מוגברת שלהם בשכנוע פוליטי בהשוואה לפרסום מסורתי.

באוקטובר 2025, סמוך לבחירות בהולנד, פרסמה הרשות להגנת מידע בהולנד אזהרה לבחורים בעניין שימוש בצ'אטבוטים ליעוץ על ההצבעה, בשל חוסר אמינות והטיית מידע. הרשות קראה למפתחי צ'אטבוטים מבוססי מודלי שפה גדולים למנוע מהמערכת שלהם לשמש ליעוץ הצבעה.

מה ואיך תצאו?

איך נתמודד עם הבינה המלאכותית והשפעתה על הליכי בחירות?

קראו בצורה ביקורתית והקפידו לגנון את מקורות המידע שלכם: אל תסתמכו על מקור מידע יחיד, צמצמו הסתמכות על צ'אטבוטים מבוססי בינה מלאכותית במקור יחיד ליעוץ בנושא ההצבעה.

חפשו מקורות מידע רשמיים: העדיפו מידע המגיע מוועדת הבחירות המרכזית, ממשרדי ממשלה ומגורמים רשמיים אחרים, במיוחד בסוגיות הנוגעות למועד ההצבעה, למקום ההצבעה ולאופן ההצבעה;

חפשו תוויות שקיפות וסימון של תוכן: היעזרו בתוויות גילוי נאות המופיעות במודעות ובפרסומים פוליטיים ככלי לזיהוי מקור הפרסום ומידת אמינותו – למשל: "שולם על ידי", או סימוני תוכן שנוצר בינה מלאכותית.

חשדו במיוחד בתוכן דרמטי המופץ בימים האחרונים שלפני הבחירות: גלו ביקורתיות מוגברת כלפי מידע סנסציוני המופץ כשאינן זמן להפריך אותו והימנעו משיתוף לפני בדיקה.

דווחו על תוכן חשוד: השתמשו בכלי הדיווח והחסימה שמציעות הפלטפורמות. כך גם תסייעו לחברות לזהות פעילות דדונית.

